

Priloga: Rzd-01-12-00002-01

Datum: 9.7.2012

opis enote žive kulturne dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE

EID: **2-00010**

Ime enote: **Izdelovanje klobukov iz kostanjevega listja**

Sinonimi imena enote:

2. OPIS ENOTE DEDIŠČINE

Zvrst dediščine: **gospodarska znanja in veščine**

Podzvrsti:

rokodelska znanja

Tipološka gesla:

izdelava klobukov, oblikovanje zelenja

Kratek opis:

Klobuk iz kostanjevega listja je rokodelski izdelek izpod rok spretnih izdelovalcev, narejen iz povsem naravnih materialov, prvotno namenjen nošnji v poletnih mesecih na paši.

Opis:

Klobuke iz kostanjevega listja je najlažje izdelovati poleti, ko je kostanjevo listje že bolj zrelo oz. »trdo«. Listje v zgodnjih pomladnih dneh je namreč »prenežno« in se pri »šivanju« klobuka rado trga. Pomanjkljivost klobuka iz kostanjevega listja je njegova relativno kratka življenjska doba, saj se že v nekaj dneh posuši, ob čemer se tudi skrči in ga ni več mogoče nositi na glavi.

Kostanjevo listje in preostali material za izdelovanje klobuka se nabira v naravi, kjer se klobuk lahko tudi izdeluje. V naravi nabrani material se lahko prenese na druge lokacije (prireditve, delavnice), kjer se spleta in ovija v končni izdelek. Za izdelavo klobuka iz kostanjevega listja izdelovalec potrebuje: kostanjevo listje in iz kostanjevih vej narezane paličice (dolžine približno 5–10 cm). Postopek izdelave: najprej se odseka veja kostanja, od katere se natrga lepe, nepoškodovane in približno enako velike liste. Iz veje se narežejo paličice v dolžini od 5 do 10 cm. Iz kostanjevih listov se splete nekaj metrov dolg »trak« (odvisno od zelene velikosti klobuka; za večji klobuk potrebujemo daljši trak), ki se z ovijanjem oblikuje v zeleno obliko klobuka. Med ovijanjem se trak sproti »šiva« s prej pripravljenimi paličicami.

Klobuke iz kostanjevega listja so otroci in mladi v Dragatušu in okolici še v 60. letih 20. stoletja v poletnih mesecih izdelovali na paši. Danes izdelujejo klobuke iz kostanjevega listja predvsem otrokom na raznih neformalnih srečanjih, družinskih praznovanjih in turističnih prireditvah.

Datacija:

zadnja četrtina 19. stol. (domnevno)

3. LOKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

Naselje: **ČRNOMELJ (ČRNOMELJ)**

Opis lokacije:

Bela krajina

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **515530** X: **47740**

4. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI
več nosilcev

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02_00010.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Anita Matkovič, 2011

6. VARSTVENE USMERITVE ZA ENOTO

Kategorija usmeritev: **drugi ukrepi ohranjanja žive dediščine**

Opis usmeritev:

osnovne varstvene usmeritve za živo dediščino

7. PRISTOJNOSTI

Pristojna institucija: **Belokranjski muzej Metlika**

Strokovna področja:

etnologija

8. POVEZAVA ENOTE Z DRUGIMI ENOTAMI REGISTRA

Register žive kulturne dediščine:

Register nepremične kulturne dediščine:

Register premične kulturne dediščine:

Belokranjski muzej Metlika

9. UTEMELJITEV VPISA

V preteklosti je bilo predvsem zaradi drugačnega načina življenja in večje povezanosti z naravo ter večjega poznavanja dela z naravnimi materiali med mladino izdelovanje klobukov iz kostanjevega listja gotovo bolj razširjeno kot danes. Kljub vsemu se je izdelovanje ohranilo do danes. Gre za svojevrstno poznavanje materialov in tehnike izdelave, ki ni zahtevna in ne obsega velikih finančnih izdatkov ter prav zato omogoča hitro učenje in prenašanje znanja na tiste, ki si tega želijo.

10. OMEJITVE GLEDE JAVNOSTI PODATKOV

Omejitve: **ni omejitev glede javnosti podatkov**

11. OPOMBE

12. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **> 30 m**

Natančnost območja: **območje ni določeno**

13. VPIS V REGISTER

Vpis dne: **9.7.2012**

Št.: **Rzd-01-12-00002-03**

Razlog: **pobuda**

14. SPREMEMBA REGISTRA

Sprememba dne:

Št.:

Razlog:

15. IZBRIS IZ REGISTRA

Izbris dne:

Št.:

Razlog:

16. ZAZNAMKI

Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana

T: 01 400 52 00
F: 01 400 53 21

Številka: Rzd-01-12-00002-11-01

Datum: 9.7.2012

opis nosilca enote žive dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

EID: **02-00010**

Ime enote: **Izdelovanje klobukov iz kostanjevega listja**

2. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

Nosilec:

Identifikacija nosilca: **13**

Martin Matkovič

Kočevje 6, 8340 Črnomelj

3. OPIS DEJAVNOSTI NOSILCA

Opis (posebnosti glede na opis enote dediščine):

Martina Matkoviča in njegove brate je klobuke iz kostanjevega listja naučil izdelovati njihov oče. Izdelovalec danes izdeluje klobuke predvsem otrokom na raznih neformalnih srečanjih in družinskih praznovanjih.

4. LOKACIJA NOSILCA

Naselje: **ČRNOMELJ (ČRNOMELJ)**

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **514697**

X: **47112**

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02N_00013.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Anita Matkovič, 2011

6. OPOMBE

7. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **1 m - 3 m**

8. VPIS NOSILCA

Vpis dne: **9.7.2012**

Številka: **Rzd-01-12-00002-03**

Razlog: **pobuda**

9. SPREMEMBA NOSILCA

Sprememba dne:

Številka:

10. IZBRIS NOSILCA

Izbris dne:

Številka:

11. ZAZNAMKI